Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:00:10
Joost Hoebink: Het is woensdag 19 maart 2025. Rechtstreeks vanuit de studio's van New Sense Media in Dordrecht is dit het webinar van NRO over zelfsturend leren. Hoe gaan we van die theorie naar de praktijk in het hoger onderwijs? Het komend uur gaan we dat uitvogelen. We gaan ook een antwoord vinden op de vraag hoe docenten in het hoger onderwijs dat zelfregulerend vermogen kunnen helpen ondersteunen bij hun studenten. Het is heel leuk dat je kijkt. Van harte welkom! Mijn naam is Joost Hoebink en ik mag je door dit programma heen loodsen. De eerste vraag aan jou is: als je de Q&A of de vraag en antwoord - de V&A - opent, laat even weten wie je bent, wat je rol is en waarom jij voor dit webinar hebt gekozen. Het kan dus zijn dat je docent bent.

00:00:52
Joost Hoebink: Misschien heb je een ondersteunende rol in dat onderwijs. Misschien doe je iets heel anders. We zijn heel benieuwd. We zijn ook benieuwd of je dat doet in het hbo of het academisch onderwijs. Laat ons dat weten. Ik stel meteen even voor wie de chat - waar al jouw berichten op binnenkomen - in de gaten houden. Dat is maar liefst een drietal mensen. Vanuit NRO zitten er een drietal mensen achter de schermen. Dat zijn Carla, Myrthe en Shuxiu. Die lezen dat mee. Dat is iets meer dan wat we normaal hebben. Dat komt omdat we veel aanmeldingen voor dit webinar hebben gekregen. Het is natuurlijk ongelofelijk leuk dat dit op veel belangstelling mag rekenen. Al je vragen en opmerkingen worden dus gelezen en een aantal daarvan worden doorgestuurd naar de tablet bij mij op tafel.

00:01:30
Joost Hoebink: We hebben een uur de tijd en dat uur gaan we goed gebruiken. We gaan straks beginnen met de theorie. Daar gaan we even bij stilstaan. Hoe zit dat precies? Wat is hier wetenschappelijk over bekend? Daarna hebben we twee hele mooie praktijkvoorbeelden. Die worden gegeven door mijn gasten hier aan tafel en op afstand. Laat ik beginnen met het voorstellen van de mensen die hier bij mij in Dordrecht staan. Anique de Bruin, fijn dat je bij ons bent. Je bent hoogleraar zelfregulatie in het hoger onderwijs, aan de Universiteit Maastricht. Jij houdt je bezig met metacognitieve en zelfregulerende processen op verschillende niveaus, in verschillende contexten van leren. Dat moet ik van dit kaartje aflezen, anders gaat dat niet goed. Daar doe jij onderzoek naar.

00:02:09
Anique de Bruin: Ja.

00:02:10
Joost Hoebink: Daarover geef jij zelf ook onderwijs als hoogleraar. Waarom heb je zo'n passie voor dit specifieke onderdeel van hoe onderwijs is georganiseerd?

00:02:17
Anique de Bruin: Omdat het een heel centraal onderdeel van leren is, dat ook een hele tijd een blinde vlek is geweest. We zijn bezig met kennis overdragen en met vaardigheden aanleren bij onze studenten. De manier waarop ze dat doen is ontzettend belangrijk. Hoe ze dat kunnen, verschilt enorm tussen studenten. We weten dat ondersteuning daarbij helpt. Daar gaan we het straks nog verder over hebben.

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:02:37
Joost Hoebink: Hoe komt het dat dit een blinde vlek is geweest? Als je onderwijs inricht, is het logisch om te kijken naar hoe leren werkt.

00:02:43
Anique de Bruin: Ik denk dat we nog niet de handen en voeten hadden om goed te benoemen hoe dat belangrijk was. Sinds een jaar of twintig of vijfentwintig zijn die theorieën ontwikkeld en is dat onderzoek daarnaar gedaan.

00:02:55
Joost Hoebink: Mooi, dank je wel. De theorie waar jij over spreekt, ga je zo meteen toelichten. Die vinden inmiddels ook hun weg naar de onderwijspraktijk en ook al op jouw instelling. Laat dat weten in de chat. In ieder geval gebeurt dat al bij de Hogeschool Inholland. Renée Hendriks, dat is nog niet hogeschoolbreed, maar wel bij het gedeelte van de opleiding waar jij je mee bezig hebt gehouden: de pabo van Inholland. Je bent senior onderzoeker bij het lectoraat Studiesucces. Je bent ook Comenius-lid en verbonden aan de Hogeschool Inholland. Jij brengt de theorie in de praktijk. Daar hebben jullie innovatieve methoden voor gevonden. Dat ga je straks toelichten in het programma. Je zei tegen mij in het begin, dat het zich allemaal nog in de beginfase bevindt. Heeft het een lange aanloop gehad, voordat het zijn weg vond op de pabo bij Inholland?

00:03:38
Renée Hendriks: Er is een nieuw curriculum bij de pabo. In dat hele curriculum zit al veel verwerkt van wat we weten over zelfregulerend leren. Sommige onderdelen zijn echter nog heel uitdagend. Dat is wat we nu nog gaan toevoegen. Overigens wordt dat ook bij de andere opleidingen bij Inholland al toegevoegd. Sommige onderdelen zijn extra uitdagend en daar gaan we nu mee aan de slag.

00:04:02
Joost Hoebink: Ik ben heel benieuwd naar hoe dat gaat werken. Dat ga je ons zo meteen met jouw praktijkvoorbeeld laten zien. Heel fijn dat je ook bij ons bent. Tot slot hebben we nog iemand helemaal in Maastricht die zit te kijken. We zien jou meteen in beeld komen. Fijn dat je bij ons bent. Judith Sieben, welkom. Je bent universitair docent aan de Universiteit Maastricht en ook Comenius-lid. Je hebt net naar deze twee verhalen geluisterd. Jullie kennen elkaar overigens allemaal. Laat ik - als host van vanmiddag - dat benadrukken. Het wereldje is niet zo groot. Mijn vraag aan jou is: hoe komt dat?

00:04:36
Judith Sieben: Geen idee. Misschien moeten we het positief zien: het wereldje wil graag samenwerken. De reden dat wij elkaar kennen, heeft te maken met het feit dat we samenwerken in een landelijk consortium. Dat is het SELFLEX-consortium. We zijn allemaal nog veel aan het uitvinden en uitzoeken. Door dat samen te doen, kunnen we dat versnellen.

00:05:01
Joost Hoebink: Hoe ben je bij dit onderwerp betrokken geraakt?

00:05:04
Judith Sieben: Meer vanuit de praktijk. Ik ben betrokken bij de ontwikkeling van een nieuw curriculum bij de bacheloropleiding Geneeskunde in Maastricht. Daar gaan we

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

dadelijk wat meer over vertellen. De koppeling tussen theorie en praktijk vind ik leuk en interessant. Ik denk dat het in die samenwerking leuk is dat er mensen zijn die vanuit de praktijk komen en dat er mensen zijn die sterk in de theorie zitten.

00:05:29
Joost Hoebink: Dat kan ik me voorstellen. De koppeling van theorie en praktijk vind ik zelf ook heel leuk. Ik zie het in dit programma als mijn missie om die theorie te vertalen naar concrete handvatten, waar onze kijkers in de praktijk wat aan hebben. De vraag die ik in het begin stelde, was: stel jezelf voor en laat weten waarom je kijkt. De tablet is al ontploft. Gelukkig dat - achter de schermen - drie mensen jullie berichten lezen. Wie hebben we allemaal in de Zoom? Onderzoekers, docenten, adviseurs en beleidsmedewerkers. Ageeth de Waal is een van onze kijkers. Welkom. Zij is docent aan de faculteit Geneeskunde aan de Vrije Universiteit. Zelfregulerend leren is een van de zes onderwijsprincipes in hun nieuw curriculum, startend in 2026. Dus dat is mooi.

00:06:08
Joost Hoebink: We kunnen Ageeth concreet dingen mee gaan geven, als ze daar straks in Amsterdam mee gaan starten. Ieder nogmaals welkom. Wij gaan beginnen. We hebben drie verhalen voor je klaarstaan: drie korte presentaties. Tussendoor hebben we af en toe een stelling voor je. Dan mag je stemmen op wat je ervan vindt. Laat tijdens de presentatie alvast je vragen weten. Die komen bij mij op de tablet terecht. Anique, we gaan met jou beginnen. Je gaat ons meenemen over wat er bekend is uit onderzoek en hoe belangrijk dat is. Je weet dat studenten hier moeite mee hebben, dus je moet iets gaan organiseren. Dat is ook omdat het studenten helpt als het gaat om een leven lang leren. Het is niet alleen nuttig in de jaren dat je bijvoorbeeld in Maastricht bij jou op de universiteit studeert, maar ook in wat er daarna gebeurt. Hoe zit het met jouw zelfregulerende vaardigheden? Dat moet je als docent ook laten zien, neem ik aan?

00:06:55
Anique de Bruin: Ja, dat ga ik straks ook zeggen. Ik zou zeggen: wisselend.

00:06:58
Joost Hoebink: Wat een eerlijk antwoord. Hoe komt dat?

00:07:01
Anique de Bruin: Zelfregulerend leren vindt op veel manieren plaats en sommige dingen vind ik makkelijker dan andere om zelf te sturen. Ik blijf nog steeds een tijdsoptimist. Ik onderschat altijd hoeveel tijd dingen kosten.

00:07:13
Joost Hoebink: Wat gaat wel goed? Welke dingen kun je van nature heel makkelijk?

00:07:17
Anique de Bruin: Ik hou van mooie to-dolijstjes en die op tijd afwerken.

00:07:22
Renée Hendriks: Knap. Ik zie Renée kijken. Renée, lukt dat jou ook?

00:07:25
Renée Hendriks: Ik ben ook een tijdsoptimist. Dat is heel herkenbaar. Ik heb ook van

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

die lijstjes. Bij mij worden ze soms wel erg lang, dus misschien moet ik eerder die tussendoelen wat strakker aanhouden.

00:07:35
Joost Hoebink: Als je gewend bent om last minute je voorbereiding te doen - voor bepaalde typen webinars - wat voor type ben je dan? Ben je dan heel zelfregulerend of is het meer ad hoc?

00:07:44
Anique de Bruin: Ik ben goed in inschatten hoeveel tijd ik ergens aan moet besteden en hoe ik ervoor zorg dat ik niet in de knel kom.

00:07:49
Joost Hoebink: Jij doet dat wel goed?

00:07:50
Anique de Bruin: Ja. High stakes.

00:07:53
Joost Hoebink: Ik ben benieuwd naar je presentatie die nu gaat aanvangen. Ik vertel nog tegen onze kijkers: als je live kijkt, stuur je vragen dan in. Het kan ook zijn dat je uitgesteld kijkt. Dit webinar wordt gedeeld en komt je later weer tegemoet. In dat geval moet je vooral nu kijken en bedenken wat je had willen vragen aan Anique. Succes.

00:08:09
Anique de Bruin: Dank je wel. Zelfregulerend leren - oftewel ZRL - is de vaardigheid van lerenden om controle te nemen over de cognitieve, metacognitieve, motivationele en emotionele aspecten van hun leren, middels planning, reflectie en sturing. Er zijn diverse theorieën ontwikkeld over het proces van ZRL, waarbij de theorie van Zimmerman vaak aangehaald wordt. Ook de theorie van Winne en Hadwin en de theorie van Efklides bieden inzichten en zijn - afhankelijk van de leercontext - relevant. In alle theorieën staan twee kernprocessen centraal: monitoring - oftewel, zelfevaluatie van leren - en control - oftewel, bijsturen van leren. Waarom wordt er in het hoger onderwijs zoveel aandacht besteed aan ZRL? Enerzijds gebeurt dit omdat ZRL voortdurend van toepassing is tijdens leren.

00:08:58
Anique de Bruin: Van onze studenten wordt namelijk verwacht, dat zij hun eigen leren vormgeven en sturen. Anderzijds gebeurt dit omdat we weten dat de kwaliteit van ZRL een belangrijke voorspeller is van academisch succes en ook essentieel is voor een leven lang leren. Toch hebben veel studenten moeite om ZRL effectief toe te passen in het hoger onderwijs. Onze rol als docenten is niet alleen om kennis over te dragen, maar ook om studenten uit te rusten met de vaardigheden om effectief hun eigen leren te reguleren. In deze presentatie bespreek ik belangrijke onderzoeksinzichten over ZRL, ontkracht ik veelvoorkomende misvattingen en geef ik een aantal praktische strategieën om ZRL-ondersteuning te integreren in het onderwijs.

00:09:39
Anique de Bruin: Dit zal studenten niet alleen helpen tijdens hun studie, maar ook in hun verdere professionele carrière. Ik begin met drie belangrijke inzichten uit onderzoek. Als eerste bleek uit een meta-analyse - dat is een analyse over een groot

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

aantal empirische studies - van Theobald en collega's, uit 2021, dat het trainen van ZRL wel degelijk effect heeft. Studenten die deelnamen aan een ZLR-training, hadden betere academische prestaties, gebruikten effectievere zelfregulatiestrategieën en hadden hogere motivatie. Dat was met name het geval wanneer er duidelijke feedback werd gegeven aan de studenten in de training, wanneer de training inzet op samenwerkend leren en wanneer de training gestoeld was op metacognitieve theorie.

00:10:21
Anique de Bruin: Dat laatste wil zeggen: theorie waarbij de complexiteit van metacognitie of het denken over het denken, als uitgangspunt was genomen. Ook bleek dat deze effecten groter waren voor studenten die relatief ouder waren en studenten die aan het begin lagere academische prestaties hadden. Het tweede inzicht is dat de rol van docenten cruciaal is bij het aanleren van ZRL-vaardigheden, ook in het hoger onderwijs. Studies tonen aan dat wanneer docenten zelfregulatie modelleren door een denkproces te verwoorden, door doelen te stellen of op hun eigen leerproces te reflecteren, studenten die strategieën eerder overnemen. Simpel gezegd: studenten profiteren ervan wanneer wij als docenten onze eigen zelfregulatie zichtbaar maken, benoemen en uitleggen.

00:11:06
Anique de Bruin: Daarnaast kan het aanbieden van formatieve toetsen en tussentijdse feedback, helpen bij het versterken van het zelfregulerend vermogen van studenten. Dit wordt tezamen ook wel aangeduid als het belang van directe strategie-instructie. Ten derde benadrukt onderzoek naar ZRL het belang van het zoveel mogelijk inbedden van oefening en training van deze vaardigheden in de onderwijscontext. ZRL-vaardigheden zijn sterk domeinspecifiek en daarmee contextafhankelijk. Spontane transfer van ZLR-vaardigheden in de ene context naar de andere context, is dan ook onwaarschijnlijk. Binnen de context waarin ZRL-vaardigheden geoefend worden, is het van belang dat er daadwerkelijk ruimte is voor het oefenen van de vaardigheden waar het om draait.

00:11:50
Anique de Bruin: Als studenten alleen de ruimte krijgen om bijvoorbeeld te reflecteren en niet om bij te sturen, dan kunnen die vaardigheden niet volledig betekenisvol geoefend worden. Interventies om ZRL te trainen, grijpen dan ook het liefst op de gehele ZRL-cyclus in. Daarbij laat onderzoek zien dat centraal vaardigheden op drie niveaus geoefend kunnen worden: op enkelvoudige leertaken binnen een cursus, op cursusniveau of op curriculumniveau. De inhoud van de ZRL-oefening hangt sterk samen met het niveau waarop ingezet wordt. Veel van het onderzoek dat tot nu toe is gedaan, is ofwel op het taakniveau geweest, of het betrof algemene ZRL-strategietrainingen die over een heel curriculum van toepassing konden zijn. Ondanks de groeiende bekendheid van ZRL, blijven er verschillende misvattingen bestaan.

00:12:33
Anique de Bruin: Laten we twee van de veel voorkomende bespreken. Misvatting één: ZRL betekent leren in isolatie. Veel mensen denken dat ZRL een individuele activiteit is of dat het synoniem is aan zelfstandig leren. Dit is een misvatting. Ik noem dit ook wel: verwarring van middel en doel. Om een parallel voorbeeld te gebruiken:

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

als het doel is om zelfstandig auto te leren rijden, dan is het middel niet om de leerling alleen in de auto te zetten. In werkelijkheid houdt effectieve ZRL in, dat studenten hulp zoeken bij medestudenten of docenten - ook wel co-regulatie genoemd - en dat ze deelnemen aan samenwerkend leren. Het is essentieel om studenten aan te moedigen om gebruik te maken van hun leeromgeving en gezamenlijke leermomenten te creëren.

00:13:16
Anique de Bruin: Net als hiervoor al genoemd, is ontwikkeling van effectieve ZRL juist afhankelijk van anderen, waaronder medestudenten en docenten. Misvatting twee: ZRL is een alles-of-nietsvaardigheid. Sommigen denken dat studenten: of zelfregulatievaardigheden hebben, of niet. Sommige studenten zijn er nu eenmaal goed in en anderen zullen altijd zwoegen om te kunnen plannen en reflecteren. In werkelijkheid is ZRL een continuüm. Studenten van diverse achtergronden en niveaus, kunnen hun vaardigheden verbeteren met begeleiding en oefening. Dit betekent wel dat wij als docenten ruimte moeten bieden voor instructie, oefeningen en feedback, zodat studenten hun strategieën kunnen ontwikkelen. Hoe kunnen wij als docenten ZRL actief ondersteunen?

00:14:01
Anique de Bruin: Ik geef vier praktische strategieën. Als eerste: leer studenten - direct en expliciet - ZRL-strategieën aan en begeleid hen bij het stellen van doelen, zelfevaluatie en bijsturing. Dit kan zowel door algemene ZRL-training, als door specifieke ZRL-opdrachten te integreren in het curriculum. Laat zien hoe je jouw eigen leerproces reguleert als docent. Dit kan bijvoorbeeld door te verduidelijken hoe je een complex probleem aanpakt, hoe je jouw tijd beheert en hoe je feedback zoekt. Denk ook aan het hardop doorlopen van een denkproces tijdens een college of het delen van persoonlijke leeruitdagingen. Geef tijdige en constructieve feedback. Moedig studenten aan om na te denken over hun voortgang en hun aanpak - waar nodig - aan te passen.

00:14:43
Anique de Bruin: Dit kan ook door het inzetten van peerfeedback. Zorg voor een ondersteunende omgeving die autonomie, reflectie en de toepassing van ZRL-strategie stimuleert. Geef studenten ook de ruimte om verantwoordelijkheid te nemen voor hun leerproces en biedt mogelijkheden om zelf keuzes te maken. Samengevat: zelfregulerend leren is essentieel voor het succes van studenten in het hoger onderwijs. Veel studenten hebben echter moeite om het effectief toe te passen en vaardigheden ontwikkelen gebeurt over het algemeen niet spontaan. Onderzoek benadrukt dus het belang van expliciete instructie en het modelleren. Het is goed om samen te streven naar een onderwijscultuur waarin ondersteuning van zelfregulerend leren een vanzelfsprekend onderdeel van het leerproces is.

00:15:25
Joost Hoebink: Dank je wel. Wat een fijne presentatie. Heel goed om die inleiding mee te pakken. Zelfregulerend leren werkt en je kan het trainen. Je hebt ook als docent dus een bepaalde verantwoordelijkheid hierin. Renée, wat vond je van dit verhaal? Hier kun je toch mee uit de voeten?

00:15:40
Renée Hendriks: Ja, het is heel duidelijk uitgelegd. Het is herkenbaar met wat ik van

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

de theorie weet. Hoe brengen we dat naar de praktijk? Anique, je zei dat studenten verschillen in hun vaardigheden en dat ze ook verschillen in of ze dat in de ene context of in de andere context kunnen. Hoe zou je kunnen ondersteunen dat ze dat van de ene context naar de andere context kunnen meenemen?

00:16:09
Anique de Bruin: Ik denk dat dit de grote hamvraag is in het onderwijs. Hoe zorgen we voor transfer? Dat weten we over het algemeen nog niet zo goed. Er zou waarde zitten in dat proces expliciet maken. Ik weet dat er ook al onderzoek wordt gedaan in Canada, waarbij ze studenten laten nadenken over allerlei momenten waarop ze hebben moeten plannen. Dat is niet alleen in deze context, maar dat is ook in dat andere vak. Dat is zelfs voor je bijbaantje. Ga daar eens over reflecteren. Wat zie je dan? Je ziet dat het op het ene moment wel lukt en het andere niet. Waar komt dat dan door? Dat soort aanpakken.

00:16:44
Joost Hoebink: Dat is best gek. Je hebt dus bepaalde vaardigheden in je toolbox. Zoals je ook net in je presentatie aantoonde - en vandaar ook jouw vraag - lukt dat in de ene context wel en in de andere context niet. Het is ook contextafhankelijk. Wat je wil, is studenten meenemen om niet alleen succesvol hun opleiding af te ronden, maar ook deze vaardigheden bijbrengen voor een leven lang leren. Ik vertelde dat ook in de inleiding. Daar hebben we nog een hele uitdaging. We hebben daar ook een stelling over bedacht. Die stelling komt nu in beeld te staan. Als je live naar ons kijkt, dan mag je nu ook meestemmen. Zelfstandigheid is essentieel om zelfregulerend leren te kunnen oefenen. Wij stellen hier essentiële voorwaarden om zelfregulerend leren te kunnen oefenen.

00:17:24
Joost Hoebink: Zoals je van ons gewend bent, hebben we een mooie vijfpuntschaal voor je bedacht, van helemaal oneens tot helemaal mee eens. Daar mag je een keuze uit maken. Ondertussen gaan we daarna naar de vragen die zijn ingestuurd. Naar aanleiding van de eerste presentatie van vandaag - de afgelopen 8 minuten - heeft Anique uitgelegd hoe dat nu zit en hoe dat wetenschappelijk gefundeerd is. Zometeen gaan we twee praktijkvoorbeelden aan deze theorie koppelen. Terwijl jullie aan het stemmen zijn, leg ik alvast de eerste vraag voor. Ik zie hier een hele mooie staan. Die is geselecteerd door onze redactie. Anique, zijn er specifieke strategieën die gebruikt kunnen worden tijdens de uitvoeringsfase, zodat studenten zichzelf kunnen monitoren en bijsturen?

00:18:04
Anique de Bruin: Ja, dat ligt ook weer aan de context. Er is behoorlijk wat onderzoek dat laat zien dat die zelf-monitoring - dus dat zelf inschattingen maken - over het algemeen heel moeilijk gaat. Het grootste probleem is dat studenten zichzelf overschatten. De meeste studenten zijn geneigd zich te overschatten, met name als er hele algemene vragen gesteld worden, zoals: hoe goed kan je dit?

00:18:28
Joost Hoebink: Hoe komt dit? Is dit menseigen of heeft dat ook met leeftijd te maken?

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:18:32
Anique de Bruin: Je ziet het op allerlei leeftijden, dat maakt nog niet eens zoveel uit. Jonge kinderen doen het wat meer. Die hebben vooral een handje van wishful thinking, van: ik kan dat wel. Ik kan wel heel hoog springen. Dat is toch een redelijk universeel probleem. Je kunt je ook voorstellen dat het evolutionaire voordelen heeft om veel te durven en jezelf wat hoger in te schatten.

00:18:56
Joost Hoebink: Ik heb een onderzoek gelezen dat zegt dat ongeveer 70% van de mensen zichzelf bovengemiddeld goed vindt. Statistisch gezien kan dat alleen maar 50 % zijn en ook geen procentje meer, anders klopt de statistiek niet. Dus 20 % zit er sowieso naast. Ondertussen zat jij nog midden in een antwoord, maar ik onderbrak.

00:19:10
Anique de Bruin: Die hele algemene inschattingen - van: hoe goed ga je het doen in dit vak, waar je nog net aan begonnen bent - zijn over het algemeen niet zo goed. Je kunt ze specifieker maken en studenten ondersteunen om de juiste informatie te gebruiken als ze zo'n zelfinschatting moeten maken. Kijk eens naar hoe je andere vakken hebt aangepakt, wat je cijfers daar waren, hoeveel je gestudeerd hebt en hoe goed je deze tekst begrijpt. Dat zijn allemaal manieren om ze te ondersteunen en om specifiekere informatie te gebruiken, om die zelfmonitoring te verbeteren.

00:19:42
Joost Hoebink: Is dat een manier om er een winnende strategie van te maken?

00:19:47
Anique de Bruin: Ja, en die is weer contextafhankelijk. Het is dus goed om te kijken welk onderzoek heeft plaatsgevonden, binnen het domein waar ik dan graag die zelfevaluatie of zelfmonitoring wil verbeteren.

00:19:56
Joost Hoebink: René, als je wil aanvullen, doe dat dan vooral. Anders gaan wij naar de resultaten. Die heb ik hier binnen op de tablet. Stelling één is: zelfstandigheid is essentieel om zelfregulerend leren te kunnen oefenen. Wat zeggen jullie? 5 % is het er helemaal mee oneens, 40 % mee oneens, 22 % is neutraal, 27 % is het ermee eens en 6 % is het er helemaal mee eens. Korte samenvatting van mij: als je naar deze data kijkt, zit de meerderheid van jullie tussen oneens en neutraal in. Jullie zijn het in ieder geval niet met de stelling eens. Dat lijkt mij - als ik goed heb geluisterd naar jouw presentatie - goed nieuws. Het is dus een misvatting dat je dit allemaal alleen moet doen.

00:20:33
Anique de Bruin: Ja, dat is een misvatting. Je kunt je afvragen - zelfs in je professionele leven: wat doe je precies zelfstandig? Bij alles wat je leert en doet - ook al gaat het om het stellen van persoonlijke doelen - is het heel goed om anderen te betrekken en te leren van anderen. Dat geldt voor deze vaardigheden bij uitstek. Er zijn altijd anderen die het beter kunnen, die al verder zijn en die bekwaamheid verder ontwikkeld hebben. In een coachende rol kun je veel hebben aan iemand die je daarbij helpt. Dat doel om zelfstandig te zijn, mogen we wat mij betreft loslaten.

00:21:07
Joost Hoebink: Jij was het met je eigen stelling oneens geweest, Renée vermoedelijk

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

ook. Renée, ik zie een vraag binnenkomen die voor jou wellicht goed te beantwoorden is. Hoe beïnvloedt zelfregulerend leren de werkdruk voor docenten?

00:21:18
Renée Hendriks: Dat hangt af van in hoeverre dat al onderdeel is van de opleiding. Als dat iets is wat nieuw is, kost het voor docenten veel headspace om dat er nog bij te doen.

00:21:34
Joost Hoebink: Ik las de vraag anders: als je dit gaat toepassen, dan worden de studieresultaten waarschijnlijk beter en wordt er misschien minder beroep gedaan op de docent. Dat is een aanname van mijn kant.

00:21:43
Renée Hendriks: Dat is ook waar. Als je studenten hier goed in kunt ondersteunen, dan wordt het werk van docenten op een gegeven moment anders. Dan worden ze meer een coach en sparringpartner. Het is belangrijk om dat eerste stuk goed samen te doen.

00:22:04
Joost Hoebink: Je zegt terecht: het werk wordt misschien niet minder, maar anders. Laten we dit ook even bij Judith peilen. Ik vind het een interessante vraag. Judith, jullie zijn in Maastricht al een tijdje bezig bij de geneeskundeopleiding. Wat zijn de ervaringen daar als het gaat om werkdruk van de docenten?

00:22:20
Judith Sieben: Ik kan ondersteunen of onderschrijven wat Renée zegt: het wordt anders. Toen wij dit ontworpen, hebben we dezelfde docentenuren ingezet die we eerder ook hadden. Docenten zijn op dit moment dus anders bezig. Het draait meer om coaching, op bijsturen en op ondersteunen van de student, dan op controleren en afrekenen. We steken nu ook veel energie in het steeds weer maken van toetsen en dergelijke. Dat is ook tijd die je aan het geven van feedback kunt besteden. Het is een kwestie van keuzes maken en dingen anders inzetten.

00:23:05
Joost Hoebink: Dat is overigens zo met alle veranderingen of vernieuwingen in het onderwijs, die dus heel positieve gevolgen kunnen hebben voor de studenten voor wie we het allemaal doen. Het heeft weer een gevolg voor hoe je jouw tijd kan besteden. We gaan zo naar het praktijkvoorbeeld wat Judith heeft meegenomen. Ik zie echter nog veel vragen openstaan. Ik pak er nog een mee. Deze vraag is van Sander Corssmit. Hij is huisarts en docent aan het Amsterdam UMC. Wat moeten we onze docenten met name leren om onze studenten te helpen hun ZRL te verbeteren? Als je er nu een ding mag uitpikken.

00:23:38
Anique de Bruin: Het begint met studenten kennis te geven over wat ZRL is en hoe goede ZRL eruitziet. Dat is de basis. Vervolgens gaat het om een eigen stuk reflectie over waar zij zelf als student staan en het gaan oefenen met die ZRL-strategieën. Dat lijkt me de basis en hoe de opbouw ook zou moeten zijn.

00:23:55
Joost Hoebink: Dat is dus de logische volgorde?

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:23:57
Anique de Bruin: Ja.

00:23:57
Joost Hoebink: Je gaat dat dus eerst leren?

00:23:59
Anique de Bruin: Ja.

00:23:59
Joost Hoebink: Dan moet je ook nog wat maatwerk toepassen, neem ik aan?

00:24:03
Anique de Bruin: Ja.

00:24:03
Joost Hoebink: Het is een groep studenten, waar zitten ze in hun traject?

00:24:06
Anique de Bruin: Ja. Dat maatwerk is de grote uitdaging. Je moet dan de informatie van de student hebben en weten waar die staat. Dat vraagt om de coachende houding waar we het al over hadden.

00:24:14
Joost Hoebink: We pakken er nog een mee. Die komt nu vers binnen en is ook een hele interessante. Lijkt ZRL in onderwijs op de principes uit het Montessorionderwijs? De kreet van Montessori is: leer me het zelf te doen. Ik zie jou een beetje lachen. Is dat een lach van herkenbaarheid of denk je: dit is wel een hele stretch?

00:24:29
Anique de Bruin: Ik denk dat er zeker parallellen in zijn. Het mooie aan Montessori is dat het systeem heel goed nadenkt over hoe je die ondersteuning opbouwt en hoe de leerling ondersteund is op het niveau wat hij aankan. Dat is een sterke kracht. Bij ZRL-ondersteuning wil je dat ook creëren. Montessori is al veel langer bekend en heeft wat dat betreft al een stevig fundament.

00:24:52
Joost Hoebink: Ja, maar nog niet per se een stevig fundament in het hoger onderwijs.

00:24:55
Anique de Bruin: Nee, niet op die manier.

00:24:55
Joost Hoebink: Maar je zou dus bepaalde parallellen van basis en voortgezet onderwijs - montessorionderwijs - kunnen doortrekken en er zijn haakjes te maken.

00:25:01
Anique de Bruin: Zeker. Uit het onderzoek dat gedaan wordt - basis, middelbaar - blijkt ook dat de algemene principes behoorlijk van toepassing zijn op het hoger onderwijs.

00:25:07
Joost Hoebink: Wat goed dat je dat zegt. Dat is dan omdat de manier waarop mensen leren vergelijkbaar is.

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:25:11
Anique de Bruin: Precies.

00:25:12
Joost Hoebink: Met mensen bedoel ik natuurlijk studenten. Dat zijn dus ook mensen. We moeten de tijd in de gaten houden. Als je vraag nu niet beantwoord is, komt die wellicht zo meteen nog aan bod. Anders hebben we vast nog een andere, mooie manier, om de veelgestelde vragen van antwoord te voorzien. Daarover later meer. We gaan naar een praktijkvoorbeeld. Judith, ik kom bij jou. Jij mag het eerste praktijkvoorbeeld van vandaag gaan toelichten. Ik heb al een beetje verteld wat er bij jullie gebeurt op de bacheloropleiding Geneeskunde. Daar is een hele interessante herziening geweest, ook als het gaat om de structuur in de leeraanpak. Daarin heeft zelfregulerend leren een prominente positie gekregen, aan de Universiteit Maastricht. Judith, het is aan jou om dat aan ons toe te lichten. Veel succes.

00:25:55
Judith Sieben: Dank je wel. In de komende minuten zal ik jullie proberen mee te nemen in hoe wij zelf gereguleerd leren aanpakken, in de bachelor Geneeskunde aan de Universiteit Maastricht. Zoals Anique al zei, dat is teamwork. Niet alleen voor studenten, maar ook als docenten. Een hele grote groep staf zit hier ook achter. Wij hebben ons geneeskundecurriculum recent herzien. We zijn ermee begonnen in onze Engelstalige track. We hebben zowel de inhoud en structuur van het curriculum, als de leeraanpak opnieuw ontworpen. Ik zal in deze korte presentatie beginnen met uitleggen hoe die structuur zit en de essenties daarvan, zodat jullie de leeraanpak vervolgens kunnen volgen. Wat we graag wilden met ons herontwerp, is studenten meer ruimte geven om zelf hun leren in te richten.

00:26:55
Judith Sieben: In een opleiding zoals bij geneeskunde - dat zal misschien ook bij meer opleidingen gelden - is de mogelijkheid om flexibiliteit te bieden in wat ze precies moeten leren, vrij beperkt. Wij werken met een landelijk raamplan. Dat is een flinke eindtermenlijst, waar we uiteindelijk aan moeten voldoen. Daar is wel een klein beetje speelruimte in. Je kunt bijvoorbeeld iets doen met keuzevakken en minoren, maar die speelruimte is niet groot. Waar wij ons vooral op gefocust hebben, is het bieden van meer flexibiliteit en hoe studenten leren, dus hoe ze toewerken naar die - op zich vaststaande - eindtermen toe. Daar ga ik in de volgende slides wat meer over vertellen. We hebben het studiejaar opgebouwd in periodes van tien weken.

00:27:40
Judith Sieben: In elke periode staat een zorgthema centraal. Binnen dat zorgthema is er een hele betekenisvolle en complexe beroepstaak, die het begin- en het eindpunt vormt voor het leren. Die authentieke taak duiden wij aan met de term of afkorting APT. Om een voorbeeld te geven: in de periode die draait om het thema acute zorg, is de APT het opvangen van een ongevalspatiënt op straat. Ten behoeve van de opbouw en de scaffolding in een periode, worden de leerdoelstellingen die horen bij zo'n complexe periode APT - dat zijn er nogal wat - verdeeld over meerdere - wat we noemen - focus-APTs. Dat zijn clusters van varianten van die hele taak, waarbij steeds de nadruk ligt op bepaalde aspecten ervan. Op zijn beurt bestaat zo'n focus-APT dan weer uit een set leertaken.

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:28:40
Judith Sieben: Dat zie je hier afgebeeld met de poortjes, die variatie in de inhoud bieden. Dat zijn in feite de echte prikkels. Dat kunnen bijvoorbeeld plaatjes zijn, filmpjes en korte patiëntenvignetten: alles om de studenten nieuwsgierig te maken. Tot zover in het kort de structuur. Dan nu de leeraanpak. Studenten werken bij ons samen in leerteams. Dat zijn groepen van tien studenten. Er zit een student bij in de rol van leerteamcoach. Die teams komen twee keer in de week bij elkaar en elk team maakt een eigen plan voor de periode. Als het ware stippelen ze een eigen route uit langs die leertaken. Ze gebruiken die leertaken om zelf invulling te geven aan werkvormen. Teams kiezen of bedenken zelf actieve werkvormen, om met die leerstof aan de slag te gaan.

00:29:33
Judith Sieben: Als we een kijkje zouden nemen in de verschillende lokalen, dan kan het zijn dat het ene leerteam bezig is met korte presentaties, dat een ander team een quiz aan het doen is en dat een derde team een conceptmap op het whiteboard aan het maken is. Misschien is er nog ergens een groepje bezig die zelfs röntgenfoto's heeft uitgezocht en zit te bestuderen. Kortom, studenten zoeken of maken dus zelf een route door die periode. De leerteamcoach houdt inhoudelijk de grote lijn in de gaten en stuurt met name bij op het leerproces en de groepsdynamica. Het leidende principe is hierbij dat studenten aan het roer staan. We geven ze daarmee een stuk autonomie, maar we spreken ze daar ook op aan. Het is dus ook een stuk verantwoordelijkheid.

00:30:20
Judith Sieben: Dat zijn spelregels en dat maken we vanaf het begin duidelijk. Waar nodig, spreken we ze daar ook tussentijds op aan. Naast het teamwerk, is de teamcoach ook de mentor van elke individuele student in het team. Elke student heeft een eigen leerpad, dat deels samenloopt met dat gezamenlijke pad van het team. Daarnaast wordt er ook aan eigen leerdoelen gewerkt, die bijdragen aan de competentieontwikkeling van die student tot arts. De coach en de student zitten samen, zo eens in de twee à drie weken, voor een kort een-op-een begeleidingsgesprek. Daarin staat dan ook weer het leerproces centraal en ligt de regie voor het gesprek bij de student. We gebruiken daarbij een portfolio als instrument, om de studievoortgang te documenteren en om bijvoorbeeld leerdoelen in op te volgen.

00:31:18
Judith Sieben: Dat is ook een heel interessant stuk hiervan, maar gezien de tijd ga ik daar nu niet verder op in. Samengevat, doorloopt een student een leercyclus op verschillende niveaus. Het studiejaar als geheel vormt een leercyclus. Daarbij is het perspectief vooral op competentieontwikkeling gericht. Elke periode is een leercyclus, met die authentieke taak als begin- en eindpunt, en de performance op die taak als belangrijkste uitkomst. Gedurende een periode, dienen die gekleurde gebieden - die focus-APTs - ook weer als cycli. Daarmee krijg je een soort iteratie tijdens periodes waarin specifieke aspecten van de APT aan bod komen. Elke afzonderlijke leertaak is ook weer een leercyclus. Daar gaat het dan om het bereiken van leeruitkomsten in termen van kennis, vaardigheden en attitudes.

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:32:18
Judith Sieben: Dan zijn er nog die eigen leerdoelen, die - afhankelijk van de aard ervan - kort of langdurend kunnen zijn. De leerteamcoaches van zo'n vijf leerteams werken ook met elkaar samen in een community. We laten studenten niet alleen werken, maar de coaches ook niet. Ze hebben wekelijks een werkoverleg en daarin wordt informatie uitgewisseld. Dat gaat niet alleen over de stand van zaken van die periode, maar er is ook ruimte voor intervisie. Er is bijvoorbeeld ook overleg over moeilijke situaties in een team of over de begeleiding van een individuele student. Het Comenius-project dat we hieraan hebben mogen verbinden, helpt ons om wat extra ondersteuning voor deze leeraanpak te ontwikkelen, voor zowel studenten als docenten. We zijn aan het werken aan een toolbox.

00:33:07
Judith Sieben: Daar zitten handreikingen, gespreksschetsen en suggesties voor activiteiten in, die passen bij de verschillende fasen in de leercyclus. We werken ook aan een trainingsprogramma en een handboek voor de coaches. Om af te sluiten met een klein voorbeeld: hier zien jullie wat screenshots van een tweetal one pages, waarop wat leidende vragen staan die kunnen helpen om de verschillende subprocessen in de fase van de leercyclus bespreekbaar te maken. De ene set is geschreven met het oog om dat te kunnen doen in teamverband en de andere focust op de individuele student. Het is allemaal work in progress. We leren nog elke dag veel bij - met elkaar en van elkaar - en het doel is om de complete toolbox en de andere materialen aan het eind van dit kalenderjaar, gereed te hebben en ook te kunnen delen.

00:33:58
Joost Hoebink: Dank je wel voor jouw fijne presentatie. Fijn hoe je daarmee afsloot: met die twee voorbeelden. Dit wordt later nog verder uitgewerkt en gedeeld. Wij gaan door. Leuk dat je kijkt. Dit is het webinar van NRO over zelfregulerend leren. Zo meteen hebben we nog een praktijkvoorbeeld voor je klaarstaan. Hogeschool Inholland gaat dat delen. Dat gaat Renée hier in de studio doen. Dat gaat over hoe jullie drie verschillende leerroutes onderscheiden voor de pabo-opleiding bij Inholland. Eerst gaan we doorpraten over de presentatie die Judith net heeft gehouden. De vragen stromen alweer binnen, onder andere de volgende vraag over leerteams. Judith, merk je binnen de leerteams waar je het net over had, dat daar ook echt vooruitgang is? Of zijn er studenten die zich er zo makkelijk mogelijk vanaf proberen te maken? Een subvraag hierbij is: hoe verhoudt zich dit nu tot de periode van voor het zelfregulerend leren? Wat zijn de effecten die je nu merkt?

00:34:54
Judith Sieben: Dank je wel. Ik moet even nadenken, want dit zijn eigenlijk twee vragen. Zien we vooruitgang? Ja, we zien echt ontwikkeling. Er is een verschil dat we merken met onze aanpak hiervoor. We werken aan de Universiteit Maastricht al sinds jaar en dag met probleemgestuurd onderwijs. We zien dit als een nieuwe variant van dat probleemgestuurd onderwijs. Een verschil met wat we voorheen deden, is dat we deze keer die groepen studenten een heel jaar lang ook bij elkaar houden, met hun coach erbij. Vroeger wisselde dat per periode. Met name aan het feit dat ze zo'n jaar lang samenwerken, zien we dat ze groeien en dat ze als team een weg vinden, regelmatig evalueren en hun aanpak optimaliseren. Daar zien we echt vooruitgang in. Er is echter ook altijd variatie.

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:35:48
Judith Sieben: Er zijn studenten die dit heel snel, makkelijk en goed kunnen, en er zijn er die daar meer moeite mee hebben. We zien wel dat ze het gaan leren. De een doet dat wat sneller en de ander heeft er wat meer tijd voor nodig. Die diversiteit is er en die zal ook blijven.

00:36:03
Joost Hoebink: Even een vraag tussendoor: hoe groot zijn die leerteams bij jou?

00:36:07
Judith Sieben: Dat zijn groepen van tien studenten.

00:36:10
Joost Hoebink: Blijkt dat een fijne groepsgrootte te zijn om dit mee te doen?

00:36:14
Judith Sieben: Ja.

00:36:14
Joost Hoebink: Nog iets anders. Over de rol van technologie zie ik ook veel vragen binnenkomen. Welke rol speelt technologie bij jullie bij het uitrollen van ZRL?

00:36:24
Judith Sieben: Dat is een heel interessant punt. Ik denk dat daar nog een wereld te winnen valt en dat er nog veel mogelijkheden liggen die wij niet eens gebruiken. De technologie die bij ons het meest op de voorgrond staat, is het gebruik van een elektronisch portfolio. Daar kunnen we echt niet zonder. Daar zit zoveel informatie in, zowel voor de student als voor de coach. Dat is echt een backbone die we nodig hebben en waar we niet zonder zouden kunnen. Ik denk dat er nog veel mogelijkheden liggen, met name als het gaat om het ondersteunen van studenten bij het inplannen, bij zelfcontrole en zelfmonitoring.

00:37:12
Joost Hoebink: Ik deed al een oproep. Anique, ik wil bij jou checken wat er technologisch nog zou kunnen. Jij hebt vast de wensen geïnventariseerd. Ik vertel alvast onze volgende stelling, dan kunnen jullie daar ondertussen op gaan stemmen. Die stelling heeft alles te maken met het volgend subonderwerp, wat we zo gaan bespreken. Hij staat al in beeld. Een student die het hoger onderwijs binnenkomt, is bekwaam genoeg om zelf zijn curriculum samen te stellen. Ook hier zie je weer de vijfpuntsschaal. Renée gaat daar zo meteen op door. Anique, ik wil je nog wat vragen naar aanleiding van de presentatie van Judith over wat er technologisch kan. Ik hoor Judith een duidelijke wens uitspreken, ook als het gaat om monitoringsoftware. Wat zit er in de pijplijn? Wat mis jij nog? Heb je nog een tip voor onze kijkers?

00:37:56
Anique de Bruin: Ja, de elektronische portfolio's zijn heel belangrijk. Wat ik ook heel belangrijk vind, is zorgen dat er voldoende mogelijkheden zijn voor studenten om zichzelf te monitoren. Dit niet alleen als het gaat om hun zelfregulatievaardigheden, maar ook specifiek hoe hun kennis en vaardigheden over het curriculum zich ontwikkelen. Dat geeft weer feedback over hun eigen leren: oefentoetsen en dat soort dingen. Dit zodat ze dat kunnen gebruiken in een gesprek met een coach of iets dergelijks, en het ook weer kunnen gebruiken als voorbereiding op toetsing. Dat is een heel belangrijk onderdeel van zelfregulatie: weten waar je staat.

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:38:30
Joost Hoebink: Ik kan me ook voorstellen dat het heel stimulerend werkt, als je ziet dat je daar vooruitgang in boekt. Dan moet je dat echter wel kunnen aantonen, ook voor jezelf.

00:38:36
Anique de Bruin: Ja, het vergt inzet van onderzoek om dat aan te bieden.

00:38:40
Joost Hoebink: We gaan terug naar de stelling die net verteld is. Het is een leuke uitkomst. Jullie zitten heel erg aan de linkerkant van de schaal: 31 % is het helemaal oneens, 54 % is het oneens. Dan blijft er nog een paar procent over voor neutraal en eens. Samengevat is bijna 85% van de kijkers het oneens met de stelling dat de student hier bekwaam genoeg voor is. Renée, dat is het beste bruggetje dat we konden bedenken om naar jouw presentatie te gaan. Het is goed om dat te nuanceren. Ik vertel nog even dit. Je bent van Hogeschool Inholland en jullie zijn dit nu aan het invoeren bij jullie pabo-opleiding. Er zijn drie verschillende leerroutes - drie verschillende manieren - waarbij je door de pabo heen kan lopen. Ik ben heel benieuwd naar dit verhaal.

00:39:24
Renée Hendriks: Dat klopt. Ik kom zo terug op die drie leerroutes. Dat nieuwe curriculum is afgelopen jaar gestart. We zijn nog bezig om de laatste fase daarvan te ontwikkelen. Dat is geweldig interessant en is een ingewikkeld proces, maar het is ook een heel mooi product.

00:39:39
Joost Hoebink: Gaaf, maar hoe zit het met die stelling?

00:39:41
Renée Hendriks: Die wil ik graag nuanceren.

00:39:42
Joost Hoebink: 85 % is het ermee oneens.

00:39:43
Renée Hendriks: Dat is natuurlijk een teken. Dus ik wil heel graag die stelling nuanceren. Of een student daartoe bekwaam is, varieert per opleiding en student. Dat komt door twee dingen. De complexiteit van het samenstellen kan per opleiding variëren. We hebben het al een paar keer gehoord bij Anique en bij Judith: studenten verschillen in hun bekwaamheid. De complexiteit van het samenstellen van een curriculum, kan enorm variëren. Dat is afhankelijk van het type en het aantal onderwijs ontwerpaspecten dat in die opleiding flexibel is. Je ziet hier het curriculaire spinnenweb, met negen onderwijsontwerpaspecten, die met elkaar samenhangen. Keuzes in deze categorieën, vormen samen een onderwijsontwerp.

00:40:23
Renée Hendriks: Van binnen naar buiten is hier ook gevisualiseerd dat regie over die aspecten bij de opleiding kan liggen of bij de student. De onderwijsontwerpaspecten gaan over wat, hoe, waar en wanneer studenten leren. Keuzes over wanneer men leert - bijvoorbeeld de volgorde van modules - zijn doorgaans makkelijker te maken dan keuzes over wat. Dat gaat bijvoorbeeld over het bepalen van geschikte leeruitkomsten of subleerdoelen. Daarnaast geeft flexibiliteit op meer aspecten ook

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

meer keuzes die ook nog samenhangen, zoals bijvoorbeeld leeractiviteiten - die moeten passen bij de leeruitkomsten - en bij de leeromgevingen die beschikbaar zijn. Daarmee neemt ook nog de complexiteit toe. Die variatie bestaat tussen opleidingen, maar bestaat ook binnen opleidingen.

00:41:10
Renée Hendriks: Een mooi voorbeeld daarvan is het nieuwe curriculum van de Inholland-pabo. Daar is een voltijd- en een deeltijdvariant van gemaakt, van hetzelfde studieplan. Binnen die twee keuzes, zijn er daarnaast ook nog de drie opties om een voorgestructureerde leerroute, een gemengde leerroute of een zelfgestuurde leerroute te volgen. Die laatste twee zijn specifiek voor deeltijd en voltijd wordt bij alle drie de routes aangeboden. Wat we daar zien, is dat bij die zelfgestuurde route, de student veel keuze heeft in wat en hoe er wordt geleerd. Bij de voorgestructureerde route is dat voor de studenten veel meer bepaald. Naast de verschillen in de complexiteit in de curricula, verschillen studenten in hun bekwaamheden.

00:42:02
Renée Hendriks: Bij voorkeur sluit de mate van begeleiding aan bij die bekwaamheid en is er de mogelijkheid om die bekwaamheid uit te bouwen. Dat is wat we met het Comenius-project ontwerpen voor zelfgestuurd en flexibel leren, willen ondersteunen. Dat doen we door periodiek die bekwaamheid te checken en de flexibiliteit en begeleiding aan te passen, met behulp van dit spinnenwebsjabloon. In het spinnenwebsjabloon wat je hier ziet, zijn het curriculaire spinnenweb en het model voor entrustable, professional activities gecombineerd. Volgens dat model kan overdracht van bepaalde taken geleidelijk plaatsvinden van docent naar student, zonder dat de kwaliteit van de uitvoering daarbij verloren gaat. Dit gaat van observeren van hoe iets wordt gedaan door een expert - dat is wat Anique net zei: je laat expliciet zien hoe je het doet - naar zelf uitvoeren, met steeds minder toezicht en hulp.

00:43:09
Renée Hendriks: Dat is waar we het net ook over hadden: de rol van die docent wordt anders. Dat zie je hier weergegeven in gradaties van binnen naar buiten. Dit model komt vanuit de medische context. Daarbij vinden ze het heel belangrijk dat de kwaliteit van de uitvoering van de zorg op peil blijft, terwijl mensen die taken steeds meer zelf kunnen uitvoeren, omdat ze dat aan het leren zijn. Als we mensen zelf hun eigen leerpad laten ontwerpen - hun eigen opleiding - dan willen we ook dat die kwaliteit wordt bewaakt. Daarom is dit een geschikt model om die begeleiding aan op te hangen. Door te bespreken en bekijken voor welke aspecten studenten al goede keuzes hebben kunnen maken in eerdere modules of opleidingen, kan een profiel worden gemaakt van hun bekwaamheid.

00:43:59
Renée Hendriks: Dat doe je dan samen met de student. Misschien lijkt dat op wat jij zei over die transfer, waarbij je kijkt naar meerdere momenten waarop je dat goed hebt gedaan. Door dat profiel te combineren met de flexibiliteit binnen een volgende module, wordt inzichtelijk voor welke aspecten een student in die module zelf keuzes kan maken, en ook welke begeleiding daarbij nodig is. Hier zie je in het plaatje dat Dewi al best goed is in het samenstellen van leeractiviteiten. Ze weet bijvoorbeeld wanneer ze een samenvatting maakt of wanneer ze een peerfeedbacksessie met

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

medestudenten organiseert. In de module van docent Robin, is er geen ruimte om dat zelf te doen. Er is wel op andere plekken in de module ruimte, namelijk op toetsing.

00:44:47
Renée Hendriks: Daarin zou Dewi in deze module stappen kunnen zetten, waarbij ze zelf gaat bedenken of ze een verslag maakt of een presentatie geeft, om haar leeruitkomsten aan te tonen. As ze dat plan daarvoor goed doet, dan zou het dus kunnen zijn dat ze in een volgende ronde of module, met minder begeleiding af kan. Als we dat cyclisch inzetten, evalueren en verwerken in de plannen van de volgende modules, kunnen studenten groeien in de mate van zelfregie. Dat ziet er dan als volgt uit. Als student werk je inhoudelijk aan een module. Tegelijkertijd wordt er op metaniveau gewerkt aan het plan voor de volgende module. Tussen die momenten is er een overgangspunt, waarbij wordt bekeken of het plan wat nu is gemaakt, ook een goed plan is.

00:45:43
Renée Hendriks: Er wordt gekeken of we nog wat aanpassingen kunnen maken, zodat het een goed plan is. Als dat een goed plan is, kan de student volgens dat ontwerp gaan leren. Als het inderdaad een goed plan was, betekent dat ook dat het bekwaamheidsprofiel van die student kan worden uitgebreid. Zo kunnen studenten steeds stapjes zetten. Voor dit project ontwikkelen we de komende 2,5 jaar zes deelprojecten. Het sjabloon willen we graag in bruikbare taal voor docenten en studenten doorontwikkelen. Daarnaast hebben we een werkvorm nodig om te achterhalen waar de flexibiliteit in alle modules zit en of we dat nog wat kunnen uitbouwen met de docenten. Dan hebben we een werkvorm nodig om met studenten periodiek te bespreken waar je staat, welke stappen je wil zetten en of dat ook in de volgende module kan.

00:46:36
Renée Hendriks: We willen ook oefenactiviteiten en formats, dus activiteiten waarbij we expliciet ingaan op hoe je een smart leerdoel maakt, wat goede producten zijn om leeruitkomsten aan te tonen of hoe je bronnen en materialen kiest, om zelf je onderwijs vorm te geven. Daarnaast hebben we een bepaald leerplanformat, waarin goede vragen staan om studenten te leiden, door het maken van keuzes over de ontwerpen. Daar hoort ook een goede begeleidingstructuur en een handleiding bij. Studenten kunnen op deze manier geleidelijk meer regie krijgen over hun leerroute in de pabo, passend bij hun bekwaamheid in het samenstellen van hun eigen curriculum.

00:47:27
Joost Hoebink: Daar zien wij Dewi verschuiven - jouw voorbeeldstudent - van gestructureerd naar zelfgestuurd. Dat is een prachtige animatie. Dat heeft € 500 gekost, maar dan heb je ook wat. Dat heb je zelf in elkaar gezet, maar het ziet er erg tof uit. Daarmee heb je jouw punt ook bewezen. Jullie zijn hiermee begonnen. Ik ben erg benieuwd naar hoe dit verder gaat. Ik ben ook benieuwd naar jullie vragen. Er is nog tijd, dus stuur je vragen in die je hebt. Dat mag een vraag zijn die specifiek is voor Renée, over het voorbeeld dat zij heeft van Hogeschool Inholland of een vraag over het hele thema van dit webinar. Ook die kunnen we nog langs laten gaan. De

Opname NRO 19-03-2025.mp4

eerste vraag die is geselecteerd, luidt: hoeveel studenten volgen de opleiding op deze manier? Hoeveel Dewi's zijn er bij jullie?

00:48:09
Renée Hendriks: Het hele eerste jaar is gestart in die verschillende leerroutes. Wat we zien, is dat studenten - als ze mogen kiezen - zichzelf snel overschatten. Alle studenten van het eerste jaar, zitten op dit moment in dit curriculum.

00:48:23
Joost Hoebink: Is dat verplicht? Hoort dat erbij?

00:48:24
Renée Hendriks: Ja, maar je kan natuurlijk kiezen voor de voorgestructureerde leerroute.

00:48:27
Joost Hoebink: Hoe zijn die verhoudingen dan?

00:48:31
Renée Hendriks: Het gros van de voltijd zit in de voorgestructureerde versie. Het gros van de deeltijd zit in de gemengde versie, om toch zacht te landen.

00:48:43
Joost Hoebink: Heel mooi. Anique, ik heb een vraag gevonden die voor jou hier misschien wel bij aansluit. Ik zag die eerder al staan. Is het - zo schrijft iemand - handig om aan studenten zelfregulatievaardigheden te leren tijdens hun eerste studiejaar, of zijn dit vaardigheden die in elk leerjaar aandacht behoeven?

00:48:57
Anique de Bruin: Ze hebben in elk leerjaar aandacht nodig, maar ik zeg altijd: begin vroeg. Begin in die overgang van wat daar voor komt na het hoger onderwijs en zorg dat je ook gebruik maakt van dat moment. De leeromgeving wordt heel anders. Dat is een goed moment om te zeggen: nu gaan we er nog eens goed bij stilstaan. Hoe kun je dit zelf goed aanpakken?

00:49:15
Joost Hoebink: Eigenlijk is het een soort natuurlijk resetmoment. Je gaat van het middelbaar beroepsonderwijs - of in vele gevallen van havo of vwo - door naar het hoger onderwijs. Je hebt het op de middelbare school zo gedaan. Nu zit je bij ons - bijvoorbeeld bij Inholland - en hier doen wij het zo. Jij vindt het dus ook een goede aanpak die Renée kiest. Ze gebruikt het woord 'zachte landing' om studenten hier meteen in mee te nemen.

00:49:34
Anique de Bruin: Ja, en om ze de tijd te geven om keuzes te maken, om vervolgens zichzelf beter te leren kennen en op basis daarvan te beslissen: waar ben ik nu?

00:49:42
Joost Hoebink: Ik scroll weer omhoog. Ik zie een politiekgerelateerde vraag. Die is ook geselecteerd. Je voelt hem misschien een beetje aankomen. Hebben de geplande bezuinigingen op het hoger onderwijs, invloed op de haalbaarheid van dit soort initiatieven binnen opleidingen? Dat wil een van onze kijkers - en ik eigenlijk ook wel - weten. Hoe kijken jullie daarnaar?

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:49:59
Renée Hendriks: Ik denk dat dit wel effect heeft. Dit is een gesubsidieerd project. Wat we zien, is dat de bezuinigingen direct terugslaan op subsidies die aan te vragen zijn. Ik denk wel dat dit doorsijpelt. Voor dit project niet. We gaan dit zeker doen.

00:50:15
Joost Hoebink: De subsidie is verleend?

00:50:16
Renée Hendriks: Ja.

00:50:16
Joost Hoebink: Dat geldt ook voor wat Judith in Maastricht aan het doen is met de bacheloropleiding Geneeskunde. Het is wel zorgelijk. Ik leer ook uit dit webinar dat dit zin heeft. Dit heeft effect. Dit vertaalt zich uit in gelukkigere studenten, in betere leerresultaten en uiteindelijk ook in gelukkigere en productievere werknemers. Dit zijn vaardigheden waar je altijd iets aan hebt. Laten we even naar jou schakelen, Judith. Hoe kijken jullie daar in Maastricht naar?

00:50:38
Judith Sieben: Ook met de nodige zorg. Ik denk dat de bezuinigingen impact zullen hebben. Zoals René ook al zegt: er is toch nog het nodige vernieuwingwerk en ontwikkelwerk te doen en uit te zoeken. Daar hebben we de ondersteuning van Comenius en subsidieprojecten voor nodig.

00:51:05
Joost Hoebink: Hopelijk blijft dit zoveel mogelijk in stand, maar dat kunnen we vanaf deze mooie desk helaas niet besluiten. Anique, ik wil het met jou nog over eigenaarschap hebben. Eigenaarschap in relatie tot zelfsturend leren en werken, zijn toch begrippen die zich tot elkaar verhouden?

00:51:20
Anique de Bruin: Ja. Autonomie en eigenaarschap zijn heel belangrijk om zelfregulerend te leren en om die vaardigheden ook te ontwikkelen. Dat is een kwestie van het zoeken van een balans. We weten dat studenten aan de ene kant die autonomie en de mogelijkheden om keuzes te maken, waarderen, maar je ziet ook dat studenten vaak kiezen voor voorgestructureerd. Dat zijn momenten waarop ze voelen dat ze de competentie om dat zelf te kiezen en die autonomie te nemen, nog niet voldoende hebben. In die zin is het als docent en als curriculumontwikkelaar, heel belangrijk om goed na te denken over hoe je voor die balans zorgt en hoe je ervoor zorgt dat de ondersteuning van die autonomie, op een goede manier gebeurt, of dat het afbouwen van de ondersteuning op een goede manier gebeurt.

00:52:01
Joost Hoebink: Renée, als je kijkt naar hoe dat bij jullie gaat, kiezen veel studenten voor de voorgestructureerde vorm. Ook daar heb je echter eigenaarschap over je eigen ontwikkeling, leerresultaten en traject wat je aflegt, ook bij Inholland.

00:52:12
Renée Hendriks: Dat klopt. Wat daar nog bij helpt, is - wat Anique ook net zei - dat je een portfolio of een dashboard van je eigen resultaten hebt. Dit zodat je zelf denkt: ik wil naar die volgende streep, en je daar zelf doelen in gaat stellen. Daarin is

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

belangrijk dat je het expliciet hebt over die voortgang en dat eigenaarschap, zodat studenten daar ook voelen: dit is mijn pad, een pad wat ik heb gemaakt, en ik wil het zo.

00:52:43
Joost Hoebink: Dit is een soort droombeeld. Dat gevoel gun je elke student tijdens zijn of haar studietijd. We gaan naar onze laatste stelling toe. Daarna pakken we nog een paar van jullie vragen mee. Stelling nummer drie komt nu op beeld. Er is voldoende bewijs van hoe het ondersteunen van zelfregulerend leervermogen van studenten effectief kan zijn, maar het vindt zijn weg naar de praktijk nog niet. Misschien kunnen we met elkaar voorzichtig concluderen dat het eerste gedeelte van de stelling waar is. Zo begon natuurlijk ook dit webinar. Er is voldoende bewijs dat het effectief is. Misschien moeten we het gaan hebben over deel twee. Dat hangt af van hoe jullie hierover gaan stemmen. Vindt dit nu wel of niet zijn weg naar de praktijk?

00:53:23
Joost Hoebink: Vandaag laten we twee mooie praktijkvoorbeelden zien, waar het zijn weg naar de praktijk heeft gevonden. We weten echter ook - en misschien kun je dat zelf toelichten - dat als je naar jouw opleiding of instelling gaat, dit heel lastig is om van de grond te krijgen. Dit terwijl we misschien weten dat het werkt. We gaan zo naar de resultaten kijken. Ik zie nog best veel vragen staan, dus we gaan er nog een paar doen. Ik gooi hem even hier op tafel - en voor Judith op afstand - hoe verhoudt ZRL zich tot executieve functies, en zo ja, met welke executieve functies?

00:53:54
Anique de Bruin: Wil jij die doen?

00:53:56
Joost Hoebink: Jullie gaan nu naar elkaar wijzen omdat het een lastig onderwerp is?

00:53:58
Renée Hendriks: Wil jij hem doen?

00:53:58
Anique de Bruin: Ik wil hem wel doen. Het komt uit een hele andere, theoretische achtergrond en andere onderzoeksachtergrond. Het zijn andere typen vaardigheden. Waar wij het nu voortdurend over hebben, zijn hele specifieke leervaardigheden, die gaan over leren. Executieve functies worden gezien als vaststaande vermogens van mensen.

00:54:18
Joost Hoebink: Die je al hebt?

00:54:18
Anique de Bruin: Er is discussie over in hoeverre je dat wel of niet kunt trainen. Over het algemeen laat het onderzoek zien dat dit nauwelijks het geval is. Ik ben geen onderzoeker op dat gebied, dus pin me daar niet op vast. Het één is veel meer vanuit de leercontext bekeken. Het andere gaat over hoe in het algemeen jij bijvoorbeeld in staat bent om je eigen gedrag te inhiberen, je aandacht goed erbij te houden of te switchen tussen verschillende taken. Dat zijn dingen die al op hele jonge leeftijd gemeten worden en die tamelijk stabiel zijn.

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

00:54:51
Joost Hoebink: Dat zijn dus vaardigheden waar je over beschikt of niet. Veel studenten in het hoger onderwijs zullen daar in zekere mate over beschikken, anders red je het niet op het hoger onderwijs. Het is een soort basis die je moet hebben, voordat je naar ZRL kan. Mag ik het zo uitleggen?

00:55:03
Anique de Bruin: Ja, maar of die relatie zo sterk is en of er zo'n één-op-één verband is? Dat denk ik zeker niet.

00:55:09
Joost Hoebink: Nee, omdat het dus ook twee echt verschillende dingen zijn. Ik zie dat de resultaten van die stelling inmiddels hier op de tablet staan. Het is een leuke uitkomst: 1 % - dat zijn dus maar een paar kijkers - zijn het er helemaal mee oneens. 10 % koos voor oneens op deze stelling, 34 % is neutraal en - nu komt die - 45 % eens en 10 % helemaal eens. We zijn het erover eens dat dit werkt, maar dat het zijn weg naar de praktijk nog niet altijd vindt. Dan wil ik voorstellen om de laatste paar minuten van dit webinar te gebruiken voor het antwoord op de vraag: hoe kunnen we dit met elkaar naar de praktijk brengen? Wat heeft het onderwijsveld, wat hebben al die docenten - er zijn veel docenten van het hbo en de universiteit - nodig om dit te kunnen gaan toepassen?

00:55:49
Anique de Bruin: Ik ga toch nog één kritische noot bij het eerste deel van de stelling plaatsen. We zijn het erover eens en toch ook niet helemaal. Er wordt veel onderzoek gedaan. Wat echter nog weinig in dat onderzoek gebeurt, is kijken naar hoe we kunnen differentiëren naar studenten ondersteunen, afhankelijk van hun voorkennis en hun bekwaamheid. Het onderzoek wordt gedaan, waarbij we een training aan een groep studenten geven, terwijl een andere groep dat niet krijgt. Wat gebeurt er dan? We hebben een aantal moderatorvariabelen. Dat blijkt een effect te hebben. Over een echte geïndividualiseerde training en ondersteuning, en hoe dat dan werkt, weten we nog veel minder. Er is toch nog een hoop onderzoek dat nodig is.

00:56:26
Joost Hoebink: Dat is een mooi nieuw onderzoeksveld waar jij met jouw team weer aan kan werken. Het is duidelijk dat je die even neerzet. Renée, ik wil even naar jou toe gaan. Als je één wens mocht uitspreken, wat is dan nodig om dit makkelijker te maken - ook voor andere opleidingen - en om dit ook te gaan invoeren?

00:56:42
Renée Hendriks: Het is heel belangrijk dat we dingen die we ontwikkelen of vanuit de theorie naar de praktijk willen halen, samen met de praktijk ontwikkelen en in goed overleg ontwikkelt. Dat sjabloon willen we in de taal maken van de student en de docent, Anders praten ze al langs elkaar heen en dan werkt het niet. Je moet dit echt samen doen, samen oppakken en voor die context werkend maken. We moeten nog voor verschillende contexten dingen uitzoeken. Ook op die manier is er nog meer onderzoek nodig.

00:57:15
Joost Hoebink: Ook daar is er een wens om meer onderzoek te gaan doen. Ik heb beloofd om het zo concreet mogelijk te maken. Daar sluit de vraag die ik nu op de

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

tablet zie staan, heel goed bij aan. De vraag voor Judith of Renée - die namelijk hier de twee voorbeelden toelichtten: die twee voorbeelden zijn best groot. Zijn er ook mogelijkheden om met een opleiding een kleine stap te zetten naar ZLR? Judith, misschien kan jij er iets over zeggen. Jullie zijn eerst met iets kleins begonnen en dachten: dit werkt. We gaan het uitbouwen en we gaan de hele Engelstalige variant van de bachelor Geneeskunde opnieuw inrichten.

00:57:47
Judith Sieben: Aan de ene kant denk ik dat je met kleine stapjes kunt beginnen, door studenten wat meer speelruimte te geven en in te zetten op: laat die student beslissingen nemen, in plaats van dat wij het doen. Ga wat meer richting mentoring en coaching. Ik denk dat je dat daar in kleine stapjes naartoe kunt bewegen. Aan de andere kant - dat is wat Anique ook vertelde en dat weten we ook uit onderzoek - wil iets in één cursus of op één elementje van een curriculum aanpassen, niet zeggen dat het effect heeft op het grote geheel. Je hebt voor een heel curriculum bepaalde uitgangspunten, een visie en een context nodig, om ze die ruimte te geven en om structureel die coaching te bieden. Het is een beetje van tweeën één.

00:58:41
Joost Hoebink: Ik voel aankomen dat de wens is om dit meer curriculumbreed te doen. Renée, kun je daar nog één zin aan toevoegen? Heb je nog een mooie tip voor onze kijkers?

00:58:48
Renée Hendriks: Je kunt altijd beginnen met modelen. Je kan altijd beginnen met: zo heb ik bedacht dat we dit gaan doen en daarom doen we het op deze manier, binnen deze les. Ik vind samenvatten belangrijk voor mezelf. Dat kan altijd.

00:59:03
Joost Hoebink: Dat kun je als docent morgen al gaan doen.

00:59:05
Renée Hendriks: Ja.

00:59:05
Joost Hoebink: Dan zijn we weer rond. Dat sluit ook aan bij een van de tips: de vier lessen die jij hebt meegeven aan het begin van jouw presentatie. Dat betekent ook dat ik moet/mag afronden, want het uur zit er al op. Er staan nog veel vragen open. Het goede nieuws is dat we een aantal van die veelgestelde vragen, later nog van antwoord gaan voorzien. Dat gaan onze drie geweldige gasten van vandaag doen. Nu al dank daarvoor. Ook dank voor jullie bijdrage aan in dit programma. Anique de Bruin, Renée Hendriks en Judith Sieben. Jij vast erg bedankt voor het kijken. Ik heb je nog twee dingen te vertellen. Abonneer je natuurlijk op onze nieuwsbrief. De QR-code komt nu in beeld. Kijk zo meteen ook in de chat van de stream.

00:59:43
Joost Hoebink: Daar zie je het linkje naar ons evaluatieformulier. Het kost je een of twee minuten van je leven, maar vul hem alsjeblieft in. Wij willen heel graag weten hoe je dit webinar hebt gewaardeerd en ook hoe het in het vervolg misschien nog beter kan. Deel daar je tips en tricks met ons, alsjeblieft. Dit webinar werd je aangeboden door NRO en Onderwijskennis.nl. Meer informatie over zelfregulatie, het motiveren en motivatie ondersteunen in blended hoger onderwijs? Kijk dan op

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com

Opname NRO 19-03-2025.mp4

Onderwijskennis.nl voor nog veel meer. Daar vind je namelijk themapagina's met research-informed bronnen en artikelen, waarin dit allemaal mooi voor je wordt samengevat, met veel praktische voorbeelden waar je direct mee aan de slag kan. Er komt dus nog een mailing aan met antwoorden op vragen die zijn blijven liggen. Voor nu: dank voor het kijken en heel graag tot de volgende webinar. Dank je wel.

Deze spraak-naar-tekst is gecreëerd met www.amberscript.com